

FAKTA

Sådan undgår du skimmelsvamp i din bolig

Skimmelsvamp vokser, når der er fugt i dit hjem. Luft derfor godt ud i dit hjem, tænd for emhætten, når du laver mad, og undgå at tørre tøj indendørs.

Ajournført d. 21. november 2018

Tine R. Sode, fagekspert

Skimmelsvam på væg

Hvor kommer skimmelsvamp fra?

Skimmelsvamp findes overalt i naturen. De indgår i naturens kredsløb, hvor de lever på overfladen af træ og andre organiske materialer. Skimmelsvamp nedbryder ikke det materiale, de vokser på, som andre typer af svampe kan gøre.

Der findes flere tusinde forskellige arter skimmelsvamp. Den mest kendte er nok *Penicillium notatum*, som er den skimmelsvamp, der har givet navn til penicillin, som bruges til at bekæmpe sygdomsfremkaldende bakterier. Skimmelsvampe bruges ofte til gode formål i fødevare- og medicinalindustrien.

Skimmelsvampen formerer sig ved hjælp af sporer. Sporerne findes i luften i middelstor mængde fra maj til juni og igen fra oktober til november og i store mængder fra august til september.

Skimmelsvampens sporer vil derfor komme ind i boligen, når du lufter ud. Det sker der ikke noget ved, så længe der gøres rent i boligen med jævne mellemrum. Sporerne fjernes igen, når støv tørres væk med en fugtig klud, og der støvsuges. Uanset vil der vil altid findes et antal skimmelsvampesporer indenfor.

LÆS OGSÅ: [Sådan fjerner du skimmelsvamp i din bolig](#)

Hvornår gør skimmelsvamp skade i din bolig?

Skimmelsvampens sporer gør ingen skade på din bolig, da de ikke nedbryder materialer. Svampene lever på materialernes overflader og ”spiser” kun af det alleryderste lag. Langt de fleste skimmel-svampetyper kræver fugt for at kunne vokse. Hvis den relative luftfugtighed (fugtindholdet i luften ved en bestemt temperatur, RF) er over 80 procent, kan skimmelsvampe spire på næsten et hvilket som helst organisk materiale.

Skimmelsvamp vokser, når der er fugt i hjemmet. Luft derfor godt ud og undgå at tørre tøj indendørs. Foto: iStock

Skimmelsvampene kan også vokse på puds eller beton, blot der er en smule støv på overfladen. Under de rette vækstbetingelser kan en skimmelsvamp etablere sig på en uge til halvanden.

De fleste skimmelsvampetyper vokser når den relative luftfugtighed er på 80% eller mere. Men der findes typer, som ikke er afhængige af høj luftfugtighed. Skimmelsvampe kan også vokse, hvis et materiales overflade er tilstrækkeligt fugtigt, selvom luften rundt om er tør. Det ses fx efter vandskader, hvor konstruktionerne er blevet fugtige.

Skimmelsvamp - Sådan undgår du skimmelsvamp i boligen

Hvilke materialer i din bolig trives skimmelsvamp på?

De forskellige typer skimmelsvamp trives på forskellige materialer. De mest almindelige skimmelsvampe i bygninger er:

Alternaria – slår sig ned på fugtigt træ.

Aspergillus – vokser både på træ og puds.

Cladosporium – lever på fugtigt træ.

Penicillium – kan godt lide fugtigt tapet, træ og isolering.

Kondens på vinduer skaber et godt miljø for skimmelsvamp. Foto: Torben klint

Stachybotrys - foretrækker fugtige gipsplader og stuk.

LÆS OGSÅ: Skimmelsvamp

Hvordan holder du skimmelsvamp væk fra din bolig?

For at holde væksten af skimmelsvamp nede, skal du først og fremmest holde fugten ude af din bolig og undgå, at konstruktioner i bygningen bliver fugtige. Opdager du fugt eller tegn på fugt, skal du straks gøre noget ved det. Start med at fjerne fugten, og find derefter ud af, hvor den stammer fra. Det er ikke nok bare at fjerne fugten, da den vil komme igen, hvis du ikke også får fjernet årsagen til den. Der kan opstå skimmelsvamp i løbet af et par uger, hvis der er fugt i boligen.

Fugt kan skyldes forskellige ting. Her er nogle af de mest almindelige årsager:

I forbindelse med om- eller tilbygning

I forbindelse med udførelse af malingsarbejde

Sprungne eller utætte vand- og varmerør

Utætte afløbs- og nedløbsrør og tagrender, der løber over

Vandskader

Fugt fra jorden

Dårlig eller ingen ventilation af tag og lette ydervægge

Defekte vinduer

Kuldebroer

Manglende udluftning

Luft ud

Har du ikke et ventilationsanlæg med varmegenvinding i boligen, skal du lufte ud. Du bør lufte ud 2-3 gange dagligt med gennemtræk i 5-10 minutter - også i fyringssæsonen. Derved lukker du den dårlige, vandmættede luft ud og får frisk luft ind i boligen.

Du kan ikke lufte for meget ud, men det kan være en ulempe, hvis du køler dine vægge for meget ned. Det er med til at øge risikoen for skimmelvækst, hvorfor 2-3 gange om dagen med gennemtræk i 5-10 minutter ad gangen anbefales. Ved at lufte så kortvarigt ud bliver vægge, gulve og lofter i boligen nemlig ikke kølet ned.

Du kan evt. skrue ned for termostaterne, mens du lufte ud. Termostaterne vil registrere, at det er køligt, og det vil få dem til at give mere varme. Ved at slukke for termostaterne vil der ikke blive åbnet for mere varme imens vinduerne er åbne.

Det kan være svært at huske at få luftet ud i en travl hverdag, men gør det fx til en vane at lufte ud om morgenen, når du børster tænder, når du kommer hjem fra arbejde, og igen om aftenen, når du børster tænder.

LÆS OGSÅ: Skimmelsvamp og ejerskitteforsikring

Må vi vise dig en quiz?

Her plejer at ligge en quiz. Vi kan desværre ikke vise dig quizzen, på grund af dine cookie-indstillinger.

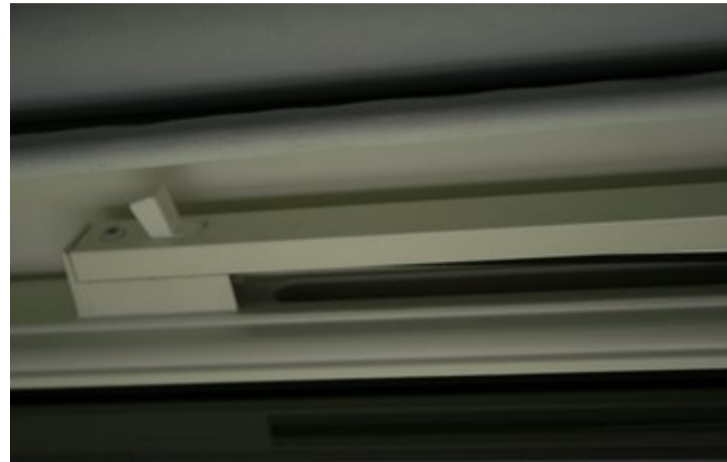

Visningen kræver, at du giver tilladelse til følgende cookies: **statistik, brugerindstillinger.**

TILRET COOKIE-INDSTILLINGER

Luk ikke for friskluftventiler

Har du friskluftventiler i vinduerne, bør de stå åbne, så der kan komme frisk luft ind. Du kan evt. nøjes med kun at åbne halvdelen af alle ventiler i boligen om vinteren.

Spalteventil i vindue. Arkivfoto.

Minimer fugt i forbindelse med om- eller tilbygning

Når du bygger om eller til, risikerer du, at luften inde i boligen bliver meget fugtig. Det skyldes, at der ofte bliver brugt materialer, som indeholder vand, fx gasbeton, letklinkerbeton, beton, puds, spartelmasse og især maling. Disse materialer afgiver fugt i en periode, efter at de er bygget ind i boligen. Derfor skal der luftes ekstra godt ud, og der skal være varme på i boligen, så fugten forsvinder.

Maling

Maling består hovedsagelig af væske. Når du har malet, vil væsken du har påført væggene fordampe ud i rummet eller ind i konstruktionen. Når du maler er det derfor vigtigt at lufte ud, og sikre at der er varme på i rummet, så malingen kan tørre ordentligt ud. Du kan evt. opsætte en affugter i et par dage for at hjælpe processen på vej.

Tjek for skader på boligen

Hold øje med, om vand- og varmerørene i din bolig er tætte. Er dit vandforbrug pludselig større end normalt, gælder det om hurtigt at finde ud af, hvor der er en læk. Rørene i radiatorsystemet vil over tid miste vand ved fordampning. Har anlægget oftere brug for påfyldning af ekstra vand kan det også være et tegn på en utæthed. Fylder du på oftere end 4-5 gange årligt, kan det være tegn på en utæthed i varmesystemet. Jo hurtigere lækken findes, jo mindre bliver skaden. Sørg for at få vandet fjernet, og sæt affugtere op.

Det er også vigtigt at sørge for, at alle afløbs- og nedløbsrør er tætte, og at tagrender ikke er tilstoppede, så de kan løbe over.

Minimer mængden af fugt fra jorden

Konstruktioner, der er i direkte kontakt med jorden, kan suge fugt op fra jorden. Det kan fx være boligens sokkel, yder- og indervægge, der ikke står på et fugtstandsende lag af fx murpap, eller et kældergulv, der ikke er lagt oven på et kapillarbrydende lag (et lag sten eller lecanødder, der sørger for, at fugt fra jorden under boligen ikke kan trænge op i gulvet. I dag benyttes der ikke sten og leca men i højere grad sandfyldt og drænende isolering). I alle tilfælde skal kontakten mellem den fugtige jord og konstruktionen brydes, så der ikke trænger fugt op i boligens konstruktioner.

Sørg for at affugte boligen efter en vandskade

Hvis du har haft en vandskade i din bolig, fx på grund af oversvømmelse eller slukning af ildebrand, er det vigtigt, at vandet fjernes med det samme, og at der bliver sat affugtere op, så alle materialer bliver tørret ordentligt igennem.

Tør kondens på vinduerne af

Hvis der dannes kondens på vinduerne, skal det tørres af. Kondens opstår, når varm fugtig luft rammer den kolde overflade på vinduesglasset.

Når luften køles ned – ved kontakten med den kolde rude – kan den varme og fugtige luft ikke længere holde på vandpartiklerne og dermed begynder vandet at udskille sig, og så opstår der kondens, hvor skimmelsvamp kan gro.

Vi kender det fra gamle et-lags vinduer, hvor der – typisk om morgenen når du står op – vil være kondens i bunden af vinduesglasset.

Jo dårligere dine vinduer isolerer, des større risiko er der for kondens på dem. Men selv på moderne energiruder kan der komme kondens, hvis luftfugtigheden i rummet bliver for høj. Det koldeste sted i vinduet er typisk ved rammen i bunden af vinduet, så det er her, fugt vil kondensere først.

LÆS OGSÅ: Skimmelsvamp og husforsikring

Begræns damp fra madlavning

Sørg for at have låg på gryder, der koger, og hav emhætten kørende, når du laver mad. Start gerne emhætten lidt før, du begynder at koge og stege, og lad den køre et stykke tid efter, at du er færdig.

Husk at lukke døren ind til de andre rum, og hvis emhættens udtræk er gennem facaden – som er lige ved siden af vinduet – så luk vinduet. På den måde undgår du at madlavningsfugten ryger ind igen.

Luft ud på badeværelset

Når du bader, skal du lukke døren til badeværelset og tænde for udsugningen. Har du ikke en ventilator, kan det være en god idé at etablere en mekanisk ventilator, som sikrer at den fugtige luft bliver suget ud af boligen. Du bør sikre dig, at der kan komme ny luft ind i rummet som erstatning for den, der suges ud. Dette gøres typisk ved at lave en sprække under badeværelsesdøren eller hul-ler i den nederste del af døren.

Det er en rigtig god idé at have god udluftning til badeværelset, så fugten, når du eksempelvis går i bad, kan komme ud af rummet. Foto: Torben Klint

Sørg for at ventilatoren trækker fugten hele vejen ud til det fri, og ikke kun op i loftsrummet. Efter badet er det bedst at bruge en svaber til at få vandet væk fra væg og gulv og ned i afløbet for at begrænse yderligere fordampning.

På den måde kan du stort set få fugten helt væk fra rummet og samtidig undgår du spor efter kalk. Hvis du tørrer brusekabinen af med et håndklæde el.lign., bør det hænges til tørre udendørs.

Hvis du har mulighed for at lufte badeværelset ud, fx ved at åbne et vindue til det fri, er det altid en god idé at lufte ud i 5-10 minutter efter hvert bad. Luk dog døren til badeværelset, mens du gør det.

LÆS OGSÅ: Hvad er skimmelsvamp?

Hold udsugningskanaler rene

Udsugningskanalerne i din bolig skal holdes rene. Er de beskidte, kan der ikke komme så meget luft ind, som der er behov for. Gør det til en vane at støvsuge dem med jævne mellemrum, og vask dem af et par gange om året.

I ældre boliger, hvor der måske ikke er en emhætte i køkkenet, er der som regel en anden form for udluftningskanal. Den skal stå åben, så damp fra madlavning kan komme ud. Om vinteren kan du evt. nøjes med kun at åbne den, når du laver mad. I badeværelset bør der være en ventilator, der suger damp fra badet ud. Hvis der ikke er det, bør der som minimum være en udluftningskanal.

Tør dit tøj udenfor eller i tørretumbler

Tøj, der hænger til tørre indenfor, afgiver fugt til indeluften. Der afgives omkring 2 1/2 liter vand pr. vask. Derfor er det en rigtig god idé at hænge tøj til tørre udenfor. Du kan også tørre tøjet i en tørretumbler.

Hvis du er nødt til at tørre tøj indenfor, så hæng det op på bade-værelset, som er konstrueret til at kunne klare større mængder fugt. Du kan også hænge tøjet op i et værelse, hvor du har en affugter tændt imens tøjet tørrer.

Om sommeren kan problemet også afhjælpes ved at åbne vinduet, men om vinteren vil overfladerne i rummet blive kolde, hvilket kan give kondens og dermed grobund for skimmelsvamp.

Undlad så vidt muligt at tørre tøj indenfor. Selvom det er minus-grader udenfor, kan tøjet stadig tørre ude. Det tager bare længere tid.

LÆS OGSÅ: Sådan tester du for skimmelsvamp i din bolig

Hold afstand mellem møbler og kolde ydervægge

Er ydervæggene i din bolig kolde på grund af for lidt eller manglende isolering, bør du sørge for at holde ca. 5 cm's afstand mellem dine møbler og ydervæggene. På den måde kan den varme luft inde i boligen cirkulere. Dermed mindskes sandsynligheden for, at fugt kondenserer på de kolde vægge, og at skimmelsvamp trives på væggen bag møblerne.

Sørg for jævn fordeling af varme i boligen

Hvis der er varme på i boligen, og varmen er jævnt fordelt i alle rum, er der mindre risiko for, at fugt fra varm luft kondenserer på kolde overflader og giver gode betingelser for skimmelsvamp.

Det er fx en dårlig idé at have et koldt soveværelse, da varm fugtig luft fra resten af boligen kan trænge ind soveværelset, og fugten herfra kan kondensere på de kolde vægge. Hvis du gerne vil sove i et koldt soveværelse, så hav varme på om dagen, og sluk eller sænk temperaturen om aftenen.

Opbevar brænde til pejs eller brændeovn udendørs

Brænde til pejs eller brændeovn skal være godt tørt og bør så vidt muligt opbevares udendørs, da det ellers vil afgive fugt indenfor.

Hold dit hjem rent

Gør jævnligt rent. Hvis skimmelsvampens sporer hele tiden fjernes, opstår der ikke nye skimmelsvampekolonier. Indret dit hjem, så det er nemt at gøre rent, og sørg for at få gjort rent, selvom det for de fleste er en sur pligt. 🏠

LÆS OGSÅ: Sådan minimeres risikoen for skimmelsvamp i nye bygninger

Få 9 simple råd til at undgå skimmelsvamp

Klik for større billeder og swipe for flere billeder

Kilder, henvisninger og metode

Fakta: I en fakta-artikel går vi ekstra i dybden med et emne, så du kan læse al vores viden om emnet ét sted. Indholdet er uvildigt og bygger på dokumenteret viden. Indholdet bliver løbende ajourført, så gældende viden og regler er medregnet.

Alle bidragsydere:

Tine R. Sode, fagekspert

Kilder:

"Skimmelsvampe i bygninger" | Anne Pia Koch | Teknologisk Institut, Byggeri "Renovering af bygninger med skimmelvækst" | Kursus ved Anne Pia Koch| Teknologisk Institut, Byggeri, oktober 2007

"Fugtgener i utilstrækkeligt ventilerede boliger" | BYG-ERFA (99) 99 09 21

"Skimmel i bygninger - vækstbetingelser og forebyggelse" | BYG-ERFA (99) 05 12 31

Redaktionen anbefaler

Fakta**Udendørs opbevaring af madvarer om vinteren**

Du sparer strøm og undgår madspild ved at opbevare fødevarer - navnlig frugt og grønt - udendørs i vinterhalvåret. Men pas på temperaturen, fugt, lys...

Tips & Råd**Sådan laver du en solid juletræsfod**

Det er simple ingredienser, der skal til for, at du kan få en hjemmelavet juletræsfod i stedet for en købt. Få overblikket over hvad du skal bruge, og...

Tips & Råd**Kan du koge risengrød under dynen?**

Er det rigtigt, at du kan koge risengrød under dynen? Og er det en god idé? Find ud af det her, og læs om du kan koge anden mad under dynen.

Tips & Råd**Sådan fjerner du nemt fastbrændt risengrød**

De fleste har sikkert prøvet det. Risengrøden får for meget varme, og du står med en gryde med en bund af fastbrændt risengrød. Se her, hvordan du...

Aktuelt på forsiden

Vi gør dig klogere på sne, frost og is

Klar til sne, frost og blæst?Tips & Råd**Brug saltlage i stedet for salt til at salte fortovet**Tips & Råd**Husk 5 ting i haven før frost og sne**Tips & Råd**7 gode råd før snestorm**

Vi gør dig klogere på håndværkerfradrag

Sidste chance for at bruge håndværkerfradraget

Håndværkerfradraget - også kendt som boligjobordningen - afskaffes fra 1. april 2022. Det fremgår af den nye finanslovsaftale, som er faldet på plads.

Indsigt**Her er håndværkerfradraget for 2021 og 2022**Tema**Håndværkerfradrag - alt du skal vide**

Må vi vise dig en infografik?

Her plejer at ligge et kort, et lagkagediagram eller lignende. Vi kan desværre ikke vise dig infografikken på grund af dine cookie-indstillinger.

Visningen kræver, at du giver tilladelse til følgende cookies: **statistik**.

TILRET COOKIE-
INDSTILLINGER

Beregner: Hvor meget sparer du med håndværkerfradrag?

VIS RESTEN AF FORSIDEN